

TÜRK DİLLƏRİNDƏ SİMVOLLARIN LİŖVOKULTUROLOJİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ VƏ MULTİKULTURAL DƏYƏRLƏR

Zemfira Abbasova

filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

<https://ORCID/org/0000-0001-2673-8634>

zema.abbasova.aliyeva@mail.ru

Xülasə

Məqalədə türk dillərində işlənən simvolların linqvokulturoloji xüsusiyyətləri araşdırılır. Simvol anlayışı dil və mədəniyyətin qarşılıqlı təsiri kontekstində təhlil olunur, türk xalqlarının tarixi yaddaşı, mifoloji düşüncə tərzii və kollektiv şüurunun simvollar vasitəsilə dilə necə inteqrasiya olunduğu göstərilir. Tədqiqat zamanı leksik-semantik, semasioloji və linqvokulturoloji yanaşmalarla türk dillərində geniş yayılmış təbiət, rəng, heyvan və onomastik simvollar nümunələr əsasında şərh olunmuşdur. Simvollar mədəni təcrübənin dilə köçürülməsində əsas mexanizmdir. Onlar mədəni informasiyanı yığcam, çoxqatlı və davamlı şəkildə dil vahidlərinə inteqrasiya edir. Simvolların öyrənilməsi dilin yalnız kommunikativ deyil, həm də mədəni fenomen kimi dərk edilməsinə imkan yaradır.

Açar sözlər: simvol, linqvokulturologiya, türk dilləri, mədəni kod, semantika.

LINGUO-CULTURAL CHARACTERISTICS AND MULTICULTURAL VALUES OF SYMBOLS IN TURKIC LANGUAGES

Zemfira Abbasova

Azerbaijan State Pedagogical University

Abstract

This article examines the linguoculturological characteristics of symbols used in Turkic languages. The concept of symbol is analyzed in the context of the interaction of language and culture, and it is shown how the historical memory, mythological way of thinking and collective consciousness of Turkic peoples are integrated into language through symbols. Lexico-semantic, semasiological and linguoculturological methods were used during the research, and nature, color, animal and onomastic symbols widespread in Turkic

languages were interpreted based on examples. Symbols are the main mechanism for transferring cultural experience into language. They integrate cultural information into language units in a compact, multilayered and continuous manner. The study of symbols allows us to understand language not only as a communicative, but also as a cultural phenomenon.

Key words: symbol, linguoculturology, turkic languages, cultural code, semantics.

ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ И МУЛЬТИКУЛЬТУРНЫЕ ЦЕННОСТИ СИМВОЛОВ В ТЮРКСКИХ ЯЗЫКАХ

Земфира Аббасова

Азербайджанский государственный педагогический университет

Резюме

В данной статье рассматриваются лингвокультурологические характеристики символов, используемых в тюркских языках. Концепция символа анализируется в контексте взаимодействия языка и культуры, и показано, как историческая память, мифологический образ мышления и коллективное сознание тюркских народов интегрируются в язык посредством символов. В ходе исследования использовались лексико-семантические, семасиологические и лингвокультурологические методы, а символы природы, цвета, животных и ономастические символы, распространенные в тюркских языках, интерпретировались на примерах. Символы являются основным механизмом передачи культурного опыта в язык. Они интегрируют культурную информацию в языковые единицы компактным, многослойным и непрерывным образом. Изучение символов позволяет понимать язык не только как коммуникативный, но и как культурный феномен.

Ключевые слова: символ, лингвокультурология, тюркские языки, культурный код, семантика.

Giriş / Introduction

Türk dillərində simvol kollektiv yaddaşın daşıyıcısı olmaqla, həm də dil vahididir. Simvol – maddi və dil vahidi vasitəsilə abstrakt, mədəni və dərin mənanın ifadəsidir. Söz, ad, rəng, heyvan, təbiət elementi və hətta istiqamət anlayışları belə simvolik məna kəsb edir. Simvol bir anlayışı birbaşa adlandırmır, onu işarə edir və çağırır. Simvollar tarixi təcrübəni, dini

dünyagörüşü, etnik kimliyi, digər mədəniyyətlərlə təması əks etdirir. Şamanizm və qədim türk inanclarında simvollar aşağıdakı mədəni qatların sintezi ilə formalaşaraq, Altaydan Anadoluya qədər ortaq semantik sahə yaradır. Simvolların islam mədəniyyəti ilə sintez semantik çalarlarla zənginləşir. Türk dillərində dini terminlər yerli semantik çalarlarla zənginləşir. Bu, multikultural uyğunlaşmanın klassik nümunəsidir. Göy (Təngri) – ilahi güc, sonsuzluq, ağac (Həyat ağacı) – nəsil, davamlılıq, su – təmizlənmə, başlanğıc, at – azadlıq, hərəkət, güc mənasında işlənir.

Müasir dilçilikdə dil yalnız kommunikasiya vasitəsi kimi deyil, eyni zamanda mədəniyyətin daşıyıcısı və ötürücüsü kimi qiymətləndirilir. Bu baxımdan simvollar dilin mədəni yaddaşa əlaqəsini təmin edən əsas vasitələrdən biri kimi q'bul olunur. Türk dilləri zəngin tarixi, mifoloji və etnoqrafik konteksti ilə simvolik vahidlərin geniş spektrini əhatə edir. Simvollar türk xalqlarının dünyagörüşünü, kosmik təsəvvürlərini və sosial dəyərlərini dil vasitəsilə qoruyub saxlamaq imkanına malikdir [Karaulov, 2007:169].

Linqvokulturologiya simvolları dil və mədəniyyətin kəsişmə nöqtəsində araşdıraraq onların milli-mədəni semantikasını üzə çıxarmağı hədəfləyir [Maslova, 2011]. Bu yanaşma türk dillərində simvolların yalnız leksik vahid deyil, həm də mədəni kod olduğunu göstərir.

Simvol təkqatlı işarə deyil, o, zamanla yığılan mədəni, psixoloji və ideoloji qatların nəticəsidir. Simvolların çoxqatlılığı simvol anlayışının mahiyyətinin açan əsas xüsusiyyətdir. Simvolun çoxqatlılığı onun eyni anda bir neçə semantik, mədəni və psixoloji səvbiyyədə mənə daşmasıdır. Simvolların çoxfunksionallığı- onun eyni anda bir neçə kommunikativ, mədəni, psixoloji və ideoloji funksiyanı yerinə yetirməsidir. Simvol təkcə mənə bildirmir, müxtəlif sahələrdə fərqli məqsədlərə xidmət edir. O həmçinin mətnə dərin və dolay mənə yükləyir. Simvol kollektiv təcrübəni qoruyan vı ötürəndir. Eyni zamanda simvol şüuraltına təsir edir, emosional reaksiya yaradır. Simvol – rənglər, jestlər, obrazlar vasitəsilə mesaj ötürə bilir.Elə bu baxımdan da bu cür kommunikativ funksiya universal ünsiyyət vasitəsi hesab olunur. Simvollar fərqli mədəniyyətlər arasında körpu rolunu oynayır. Türk dillərində simvol adətən leksik (səthi), mifoloji (arxaik), dini-fəlsəfi, milli-ideoloji və identiklik qatlarda formalaşır. Simvol sadəcə semantik vahid deyil, mədəni yaddaşın sıxılmış formasıdır. Türk dilləri tarix boyu ərəb, fars, monqol, rus, Qafqaz və Balkan mədəniyyətləri ilə təmasda olub.

Türk dillərində simvollar şifahi mədəniyyətdən yaranır. Şifahi mədəniyyətdə simvolların semantikasi həm dilin, həm də kollektiv yaddaşın ən dərin qatlarını açır.

Xalq dastanları və klassik poeziyada simvol çox vaxt “Kitabi-Dədə Qorqud” – türk mifologiyası + İslam dəyərləri, Yunus Emre – türk dili + sufizm, Füzuli – türk, ərəb və fars poetik simvolizminin sintezi mədəni körpü rolunu oynayır.

Müasir türk dillərində qədim simvollar yenidən semantikləşir, multikultural dəyərlər tolerantlıq, birgəyaşayış kimi anlayışlarla ifadə olunur. Simvol artıq identiklik və dialoq vasitəsidir. Türk dillərində simvollar mədəni yaddaşı qoruyur, fərqli mədəniyyətləri uzlaşdırır, multikultural dəyərlərin dil üzərində təcəssüm formasıdır.

Şifahi mədəniyyət insanın ilkin kommunikativ sistemi kimi dərin tarixi və mədəni köklərə malikdir. Bu mədəniyyətdə simvol dili yalnız mənə ötürən vasitə deyil, həm də mədəni yaddaşın qoruyucusu və kollektiv şüurun struktur vahididir. Şifahi materiallarda (dastan, nağıl, əfsanə, atalar sözü və s.) simvol mətnləri birbaşa və dolayı səviyyələrdə mənalandırır və cəmiyyətin mədəni strukturuna daxil olur. Mif və folklor mətnlərində semantik yükü yüksək olan işarələr sistemini araşdıran elmi istiqamət semiotikadır və şifahi mədəniyyət nümunələrində simvolların semantikasi bu kontekstdə xüsusi yer tutur .

Şifahi mədəniyyətdə simvol termini yalnız bir obyektin adı kimi çıxış etmir, o cəmiyyətin mədəni davranış modelini, inanclar sistemini və sosial ideologiyayı ifadə edən kompleks vahiddir. Şifahi mətnlərdə simvollar həm mifoloji qatlarda, həm də sosial-psixoloji səviyyədə mənalandırılır. Xalq arasında yaranan bu tip simvolik strukturlar həm kollektiv təcrübəni qoruyur, həm də dəyərlər sistemini nəsil-dən-nəslə ötürür . Məsələn, müxtəlif şifahi nümunələrdə su, od, dağ, at kimi təbiət elementləri yalnız obyekt olaraq deyil, həm də mifoloji və ritüal kod olaraq fəaliyyət göstərir. Bu simvolların semantikasi çoxqatlıdır və yalnız mətn kontekstində deyil, həm də sosial həyat praktikası ilə bağlıdır. Belə simvolların semantik kodlanması mədəniyyətin əsas “dil” mexanizmlərindən biridir. Simvolun ilkin mədəni yaddaşda formalaşdığı səviyyədir. Simvol bu qatda kosmoqonik, dini və ilkin təsəvvürlərlə bağlı mənə daşıyır. Türk xalqlarının simvolik sistemində göy-tanrılıq inancı, təbiətin sakrallığı kimi qatlar müşahidə olunur ki, bu da simvolun mifoloji mənalandırılmasına səbəb olur .

Şifahi mədəniyyət nümunələrində simvollar cəmiyyətin kollektiv psixoloji modelini formalaşdırır və bu model vasitəsilə ictimai dəyərlər və davranış qaydaları təkrar-təkrar ötürülür. Bu funksiya çox vaxt simvolun sosial-ideoloji təcrübə ilə əlaqələndirilməsi ilə müşahidə olunur .

Simvolun semantikasi miflə sıx bağlıdır. Mif, cəmiyyətin ilkin düşüncə modeli olaraq şifahi simvolik sistemin əsasını təşkil edir və bu modeldə simvol

“dünyanı dərkətmə” vasitəsi rolunu oynayır. Mifoloji simvol sistemində simvollar həm toplumun kosmik baxışlarını, həm də etik davranış normalarını kodlaşdırır .

Azərbaycan şifahi ədəbiyyatında mifik simvolların süd, su, od, hava kimi elementlərlə bağlı semantikasını daha çox geniş şəkildə təhlil edilir və bu simvolların kosmoqonik təsəvvürlərlə əlaqəsi vurğulanır .

Şifahi mədəniyyətdə simvolların funksiyası yalnız estetika ilə məhdudlaşmır, onlar həm də sosial strukturun, kollektiv davranış qaydalarının və mədəni identikliyin daşıyıcısıdır. Bu funksiyaları ən aydın şəkildə folklor nümunələrində görmək mümkündür: dastan, nağıl və atalar sözlərində simvollar vasitəsilə dəyərlər sistemi, qəhrəmanlıq modeli və etika prinsipləri şifahi ənənə əsasında ötürülür. Məsələn, atalar sözlərində simvolik ifadələr (“su axar, öz yolunu tapar”) yalnız gündəlik həyat təcrübəsini deyil, eyni zamanda sosial və mədəni dəyərləri də özündə əks etdirir .

Şifahi mədəniyyətə əsaslanan simvolik sistem yazılı ədəbiyyata da təsir edir. Müasir ədəbiyyatda simvolik təsvirlər tez-tez folklor mənbələrindən götürülür və bu, yazılı mədəniyyətin şifahi təbəqədən bəslənməsi ilə nəticələnir. Belə bir keçid folklorun poetik sisteminin şifahi yaradıcılıq mexanizmləri ilə yazılı ədəbiyyat arasında dialoqu təmin edir .

Simvol anlayışının nəzəri əsasları. Simvol termini semiotika və dilçilikdə çoxqatlı mənaya malik anlayış kimi izah edilir. Saussure simvolu işarənin motivli forması kimi qəbul edir [Saussure, 2016:66]. Peirce isə simvolu konvensiyaya əsaslanan işarə növü kimi təsnif edir [Peirce, 1998:145].

Linqvokulturoloji baxımdan simvol mədəni təcrübənin dilə köçürülmüş formasıdır. Maslovaya görə, simvol “*mədəniyyətin konsentrasiya edilmiş mənasını daşıyan dil vahididir*” [Maslova, 2011: 87]. Türk dillərində simvollar bu funksiyaları xüsusilə mifoloji və folklor mətnlərində yerinə yetirir.

Türk dillərində təbiət elementləri güclü simvolik mənə daşıyır. Göy anlayışı qədim türk dünyagörüşündə Tanrı ilə əlaqələndirilir. “Göy Tanrı” ifadəsi yalnız rəng deyil, ilahi hakimiyyət və kosmik nizam simvoludur [Ögel, 2014:97].

Su simvolu həyat, təmizlik və başlanğıc mənalarını ifadə edir. Azərbaycan və digər türk xalqlarının folklorunda su kultu mühüm yer tutur və bu, dil vahidlərində də əks olunur [Bayat, 2010:45-78].

Heyvan adları türk dillərində metonimik və simvolik mənada geniş istifadə olunur. Bozqurd türk mifologiyasında yol göstərən və milli birlik simvoludur. At isə azadlıq, güc və hərəkətlik rəmzi kimi çıxış edir. Bu simvollar yalnız

mifoloji mətnlərdə deyil, frazeoloji vahidlərdə də aktivdir [Humboldt, 2000:54-82].

Rənglər türk dillərində mədəni semantikanın mühüm daşıyıcısıdır. Ağ rəngi saflıq, xeyir və müqəddəsliklə əlaqələndirilir, qara isə bəzən kədər, bəzən də güc və möhkəmlik mənası daşıyır. Bu rənglərin semantikasi kontekstdən asılı olaraq dəyişir və bu da simvolların çoxqatlılığını göstərir [Eliade, 2009]. Türk dillərində şəxs, yer və tayfa adları da simvolik məna qazanır. Məsələn, Oğuz, Alp, Xan kimi adlar yalnız nominativ funksiya daşımır, eyni zamanda qəhrəmanlıq, liderlik və güc simvolu kimi çıxış edir [Bayat, 2010:48]. Bu cür onomastik vahidlər milli identikliyin dil üzərində formalaşmasında mühüm rol oynayır.

Müasir dilçilikdə mədəni təcrübənin dilə köçürülməsi prosesi xüsusilə linqvokulturoloji tədqiqatların mərkəzində dayanır. Bu prosesdə simvollar dil vahidlərinin semantik sərhədlərini genişləndirərək onlara milli-mədəni məzmun qazandırır [Maslova, 2011].

Simvol semiotik baxımdan müəyyən anlayışı, təcrübəni və ya dəyəri dolaylı yolla ifadə edən işarədir. E.Cassirerə görə, insan “simvolik varlıqdır” və reallığı məhz simvollar vasitəsilə dərk edir [Cassirer, 1944:29].

Mədəni təcrübə isə cəmiyyətin tarixi inkişafı ərzində topladığı bilik, inanc, davranış və düşüncə formalarının məcmusudur. Bu təcrübə birbaşa ötürülmür, dil vasitəsilə simvolik şəkildə kodlaşdırılır [Lotman, 1990]. Simvollar kollektiv yaddaşın dil üzərində saxlanması təmin edir. Mifoloji obrazlar, sakral rənglər və arxetiplər mədəni təcrübənin xülasələşdirilmiş forması kimi dil vahidlərində yaşayır. Məsələn, “ışıq”, “qaranlıq”, “yol” kimi simvollar bir çox mədəniyyətdə universal, lakin eyni zamanda milli çalarlar daşıyır [Eliade, 2009].

Simvol mədəni informasiyanın kodlaşdırılmasını təmin edir. Bu kodlar yalnız həmin mədəniyyətin daşıyıcıları tərəfindən tam şəkildə dərk olunur. Lotmanın fikrincə, mədəniyyət bütövlükdə simvolik sistemlərdən ibarətdir və dil bu sistemlərin əsas platformasıdır [Lotman, 1990:41].

Simvollar milli identikliyin dil vasitəsilə formalaşmasına xidmət edir. Bayraqlar, rənglər, tarixi adlar və mifoloji obrazlar milli kimliyin simvolik ifadəsidir. Bu simvollar dilə inteqrasiya olunaraq frazeoloji vahidlərdə, atalar sözlərində və bədii mətnlərdə aktivləşir [Humboldt, 2000].

Linqvokulturologiya simvolları dil və mədəniyyətin kəsişməsində araşdırır. Bu sahəyə görə, simvol “*mədəni mənanın dil formasında sabitləşmiş vahididir*” [Maslova, 2011:112]. Simvollar dil vahidi olmaqla yanaşı, mədəni konseptlərin daşıyıcısıdır.

Türk dilləri materialı üzərində aparılan tədqiqatlar göstərir ki, təbiət, heyvan və rəng simvolları mədəni təcrübənin dilə köçürülməsində xüsusi yer tutur.

Nəticə/Conclusion

Aparılan tədqiqat göstərir ki, türk dillərində simvollar linqvokulturoloji baxımdan çoxqatlı semantik struktura malikdir. Onlar dil və mədəniyyət arasında körpü rolunu oynayaraq tarixi yaddaşı, mifoloji düşüncəni və milli dəyərləri qoruyub saxlayır. Simvolların öyrənilməsi türk dillərinin yalnız linqvistik deyil, həm də mədəni sistem kimi dərk edilməsinə imkan yaradır. Eyni zamanda bu məqalədə şifahi mədəniyyətdə simvolların semantikasının struktur və funksiya aspektləri təhlil edilmişdir. Simvol şifahi diskursda yalnız obyekt və ya metafor deyil, mədəni kodlar sistemi kimi çıxış edir. Simvollar dil və mədəniyyətin kəsişməsində yerləşən mürəkkəb semantik vahidlərdir. Onlar bir tərəfdən real obyektlərə əsaslanır, digər tərəfdən isə metaforik təfəkkür vasitəsilə abstrakt anlayışların ifadəsinə xidmət edir. Bu ikili təbiət simvollarının həm maddi reallıqla, həm də konseptual düşüncə ilə əlaqəsini təmin edir. Müasir dilçilikdə simvolun həm obyekt, həm də metafor kimi təhlili onun semantik və mədəni potensialını daha aydın şəkildə ortaya qoyur [Cassirer, 1944:37].

Simvolun obyekt kimi çıxış etməsi onun konkret maddi varlığa əsaslanması ilə bağlıdır. Təbiət hadisələri, əşyalar, canlılar və məkan anlayışları ilkin mərhələdə real obyektlər kimi mövcud olur. Lakin mədəni şüur bu obyektləri əlavə mənalarla yükləyərək onları simvola çevirir.

Məsələn, ağac obyekt kimi bitkidir, lakin bir çox mədəniyyətdə həyatın davamlılığı, nəsillərin ardıcılığı və kosmik əlaqə simvolu kimi çıxış edir. Bu zaman obyekt öz fiziki xüsusiyyətlərini saxlayır, lakin mədəni təcrübə nəticəsində simvolik mənə qazanır [Eliade, 2009:23].

Linqvokulturoloji baxımdan obyekt-simvollar mədəni yaddaşın “material dayaqları”dır. Onlar mədəni informasiyanın konkret referent üzərində sabitləşməsinə imkan yaradır.

Simvolun metafor kimi fəaliyyəti onun abstrakt anlayışları dolaylı yolla ifadə etməsi ilə bağlıdır. Metafora insan təfəkkürünün əsas mexanizmlərindən biri olaraq, bir sahənin anlayışlarını digər sahəyə köçürməklə yeni mənə yaradır. Lakoff və Johnsonun fikrincə, metaforlar yalnız dil hadisəsi deyil, düşüncə modelidir [Lakoff & Johnson, 2003].

Bu kontekstdə simvol metaforik düşüncənin sabitləşmiş formasıdır. Məsələn, yol anlayışı real obyekt olmaqla yanaşı, həyat, tale və seçim metaforu kimi çıxış edir. Bu cür simvollar mədəni təcrübəni abstrakt səviyyədə ümumiləşdirərək dilə köçürür.

Simvolun əsas xüsusiyyəti onun obyekt və metafor funksiyalarını eyni anda daşmasıdır. Yəni simvol nə yalnız maddi obyekt, nə də sırf metaforik konstruksiyadır. O hər iki səviyyəni birləşdirən semantik körpüdür. Cassirərə görə, simvol reallığın sadəcə əksi deyil, onun insan şüurunda yenidən qurulmuş formasıdır [Cassirer, 1944:28]. Bu yenidənqurma prosesi obyektin metaforik mənaya transformasiyası ilə baş verir. Türk dillərində göy, su, od, at, bozqurd kimi simvollar bu vəhdətin bariz nümunəsidir. Onlar real obyektlərə əsaslansa da, mədəni təcrübənin təsiri ilə ilahi güc, təmizlik, həyat və azadlıq kimi abstrakt anlayışların metaforik ifadəsinə çevrilmişdir [Bayat, 2010:78]. Linqvokulturologiya simvolların obyekt–metafor ikiliyini mədəni kontekst daxilində izah edir. Maslovaya görə, simvol “*konkret obraz vasitəsilə mədəni konsepti ifadə edən dil vahididir*” [Maslova, 2011:98]. Bu yanaşma simvolun həm obyektiv, həm də konseptual xarakterini təsdiqləyir. Simvolların metaforik sabitliyi onların mədəniyyət daxilində uzunömürlü olmasını təmin edir. Beləliklə, obyektə əsaslanan simvol zamanla dəyişsə də, onun metaforik məzmunu kollektiv yaddaşda qorunub saxlanır.

Nəticə olaraq demək olar ki, simvollar obyekt və metafor kimi ikili semantik struktura malikdir. Obyekt simvola maddi əsas verir, metafora isə ona mədəni və konseptual dərinlik qazandırır. Bu ikili təbiət simvolları mədəni təcrübənin dilə köçürülməsində əvəzolunmaz vasitəyə çevirir və onların linqvokulturoloji tədqiqini zəruri edir. Simvol vasitəsilə cəmiyyətin arxaik dünya görüşü, sosial dəyərlər və ritual təcrübələr nəsillərə ötürülür. Şifahi mədəniyyətdə simvolun semantik qatları – arxaik-mifoloji, ritual-kommunikativ və kollektiv-xarakter qatları – onun çoxqatlı və dinamik mənə sistemini formalaşdırır. Dil mədəni təcrübənin əsas daşıyıcısı və ötürücüsüdür. İnsan cəmiyyətində tarixən formalaşmış dünyagörüşü, dəyərlər sistemi və davranış modelləri birbaşa deyil, simvolik mexanizmlər vasitəsilə dilə köçürülür. Bu baxımdan simvollar mədəniyyətin dil üzərində maddiləşmiş forması kimi çıxış edir [Cassirer, 1944:49].

Aparılan təhlil göstərir ki, simvollar mədəni təcrübənin dilə köçürülməsində əsas mexanizmdir. Onlar mədəni informasiyanı yığcam, çoxqatlı və davamlı şəkildə dil vahidlərinə inteqrasiya edir. Simvolların öyrənilməsi dilin yalnız kommunikativ deyil, həm də mədəni fenomen kimi dərk edilməsinə imkan yaradır.

ƏDƏBİYYAT/REFERENCES

1. Bayat, F. (2010). Türk mifoloji sistemi. – Bakı: “Elm”. – 340 s.
2. Cassirer, E. (1944). An essay on man. – New Haven: Yale University Press. – 228 s.
3. Eliade, M. (2009). Symbols and myths. – New York: Harper Collins. – 220 s.
4. Humboldt, W. (2000). On language: The diversity of human language-structure. – Cambridge: Cambridge University Press. – 340 s.
5. Караулов, Е.Н. (2007). Русская языковая личность. – Москва: Наука. – 264 с.
6. Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). Metaphors we live by. – Chicago: University of Chicago Press. – 220 s.
7. Lotman, Y.M. (1990, 17-41, 288 s.). Universe of the mind: A semiotic theory of culture. – London: I.B.Tauris. – 288 s.
8. Маслова, В.А. (2011). Лингвокультурология. – Москва: Akademiya. – 256 с.
9. Ögel, B. (2014). Türk mitolojisi. C.1-2. – Ankara: Türk Tarih Kurumu.– 230 s.
10. Peirce, C.S. (1998). The essential Peirce. – Bloomington: Indiana University Press. – 285 s.
11. Saussure, F.de. (2016). Course in general linguistics. – London: Bloomsbury. – 286 s.

Məqalə tarixçəsi

Daxil olub 24.01.2026

Qəbul edilib 08.02.2026

Nəşrə tövsiyə edib Adil Babayev

filologiya elmləri doktoru, professor